

معاونت نوآوری و خدمات دانش بنیان

گروه رصد، آینده پژوهی و پژوهش های کاربردی

کاربرگ ارائه پروپوزال پژوهشی

۱- عنوان اولویت:

ارزیابی مقایسه ای اثربخشی مداخلات راغب سازی در ماندگاری در درمان افراد مصرف کننده مواد

۲- ضرورت و دلایل توجیهی انتخاب اولویت :

به دلیل تأثیراتی که مصرف مواد بر فرد می گذارد، معمولاً فاصله شروع مصرف تا ورود به درمان طولانی می باشد و افراد سوءمصرف کننده به راحتی حاضر به شروع درمان نمی شوند. تلاش خانواده و اطرافیان بیمار نیز برای وارد کردن آنان به درمان بی نتیجه بوده و گاهی نتیجه عکس نیز دارد. در بسیاری از موارد فرد معتاد، خود را مشکل دار نمی بیند یا اصولاً تمایلی برای درمان نشان نمی دهد. این وضعیت حالتی شایع در عین حال دشوار است، خانواده اصرار بر وجود مشکل در بیمار دارند اما وی برعکس خانواده فکر می کند و تمایلی برای ورود به برنامه درمانی نشان نمی دهد بطوری که مراکز با توجه به درخواست و شکایت خانواده ها ، از طریق قضایی یا به روش های غیرقانونی و بعضاً خشونت آمیز بدون جلب تمایل بیمار، وی را به مرکز منتقل می کنند. قطعاً اینگونه اجبار به درمان شانس موفقیت را بسیار پایین آورده و هزینه - اثربخشی اندکی را در پی خواهد داشت.

۳- گستره جامعه آماری مورد نیاز پژوهش مبتنی بر این اولویت را تعیین فرمائید :

جامعه آماری تحت بررسی کلیه افراد وابسته به مواد و خانواده های آنها ، افراد تحت درمان در مراکز درمان و بازتوانی اعتیاد ، سیاستگذاران کارشناسان حوزه کاهش تقاضای مواد

۴- بازه زمانی مورد نیاز (در صورت لزوم) در پژوهش ناشی از این اولویت را ذکر فرمائید :

۱۸ ماه

۵- بیان و تشریح مسئله منتج به این اولویت :

با ادامه این روند، نه تنها مداخلات استاندارد تعریف شده در الگوهای درمانی اجرا نمی گردد بلکه مراکز نیز کارکردی صرفاً نگهداشت بیمار خواهد داشت. در این حالت علاوه بر افزایش احتمال بروز رفتارهای نا ایمن در مرکز و پس از خروج از مرکز ، بیم این است اصالت و اقتدار درمانی مداخلات استاندارد، تضعیف شده و با انحراف از این وضعیت، کاهش مراجعه به مراکز تحت نظارت، افزایش مراکز غیر مجاز و بروز روش های زیرزمینی درمان اعتیاد را شاهد خواهیم بود.

۶- اجرای طرح پژوهشی ناشی از این اولویت، چه مسائلی و مشکلاتی را برای سازمان / جمعیت هدف

برطرف می کند ؟

- ۱- پاسخ صحیح و استاندارد به نیاز ایجاد شده در جامعه
- ۲- توسعه کیفی و کمی مراکز مجاز درمان اعتیاد
- ۳- شفافیت و تسهیل نظارت و ایجاد بستر همسویی مجریان با ناظرین
- ۴- کاهش میزان موارد شکست در درمان اعتیاد ناشی از بستری اجباری در مراکز
- ۵- کاهش میزان شیوع اعتیاد
- ۶- کاهش میزان مرگ و میر و سایر آسیب های ناشی از اعتیاد

۷- این اولویت ناشی از چه نیاز دانشی / پژوهشی در حوزه مربوطه است ؟

در جهان روش هایی جهت ایجاد تمایل و انگیزه مندی افراد وابسته به مواد که رغبتی به درمان اعتیاد ندارند مرسوم و شناخته شده اند. دو مدل راغب سازی "کرافت" و مدل "جانسون" که قطعا اجرای هر کدام از آنها بدون ملاحظات بوم شناختی، چالش های خود را خواهد داشت بنابراین لازم است طی یک بررسی علمی استاندارد یک مدل بومی ساختاریافته استخراج گردد.

۸- نتایج حاصل از انجام پژوهش بر اساس این اولویت ، در مورد کدامیک از طرح ها، برنامه ها و وظایف حوزه مربوطه کاربرد دارد ؟ (قابلیت کاربست دارد)

درمان و بازتوانی اعتیاد

۹- تعریف عملیاتی از متغیر های طرح پژوهشی ناشی از این اولویت کدام هستند ؟

۱- اعتیاد: اختلال مصرف مواد ، الگوی مشکل آفرین مصرف مواد مخدر یا روان گردان است که موجب ناراحتی یا تخریب قابل ملاحظه

بالینی شده و وقوع آن در طی یک دوره دوازده ماهه با دست کم دو معیار از یازده معیار مندرج در راهنمای تشخیصی و آماری^{DSM} فصل اختلالات اعتیادی و مرتبط با مواد، مشخص می شود.

۲- راغب سازی: ایجاد تمایل و میل شخصی فرد وابسته به مواد جهت درمان بیماری خود که بصورت آگاهانه بیان می کند.

۱۰- نوع طرح پژوهشی (آزمایشی ، نیمه آزمایشی و) حاصل از این اولویت چیست ؟

این پژوهش بخشی از آن کیفی و بخشی نیمه آزمایشی است و می تواند به عنوان یک پژوهش کاربردی معرفی گردد.

۱۰- هرگونه توضیح دیگر

این مطالعه در دو مرحله زیر اجرا می شود.

۱- مطالعه وضع موجود و ارائه پیش نویس مدل پاسخ به وضع موجود (۶ ماه)

۲- اجرای آزمایشی پیش نویس و تدوین نهایی مدل (۱۲ ماه)